

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.19 (3379) ●

● ЧАЦВЕР, 22 МАЯ, 2014

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Сябар з-за акіяна
Себасцьян Асіс Андрэюк стаў Ганаровым консулам Рэспублікі Беларусь ва Усходняй Рэспубліцы Уругвай **Стар. 2**

Кнігазбор у Дайгаўпілсе
У Цэнтры беларускай культуры адкрылася народная бібліятэка **Стар. 3**

Да сустрэчы, дарагія землякі!
На юбілей хору “Родніца” ў Мінск завітаў гурт суайчыннікаў з Рыгі “Вытокі” **Стар. 4**

НАШЧАДКІ

Закон вернасці

Хто з павагай ставіцца да мінулага, той дбае пра будучыню

Іван Ждановіч

Пэўна, поруч з законамі, на якіх трымаецца свет матэрыяльны, ёсць і законы духоўныя, маральныя. На першы погляд — нябачныя, але таксама непарушныя. Іх, вядома ж, можна да пары да часу ігнараваць, ды толькі сабе на шкоду. Можам і ў калодзеж пляваць, і кідаць камяні ў мінулае, а законы абавязкова спрацуюць: прыйдзеца і забруджанай вады напіцца, і адчуць, на ўласнай скуры, як будучыня страляе у цябе з гарматы... Мудрыя продкі спрабавалі “шыфраваць” вялікія ісціны ў шматмерных выслоўях кшалту: як гукнеш — так і адклікнецца. І, безумоўна, не толькі пра гукавое рэха тут гаворка.

Доўгае рэха вайны, якое штогод мацнее ў маі, і 22 чэрвеня — калі “форсирвала Буг Вторая мировая”, а для Беларусі і на пачатку ліпеня — Дзень Вызвалення! — з гадамі набывае іншае гучанне. Усё менш застаецца сярод нас ветэранаў і тых, хто памятае боль і жахі Вялікай Ай-

чыннай вайны. І некаму з маладзейшых ды занадта “сучасных” на хвалях усеагульнай глабалізацыі падаецца не жыццёва важным помніць мінулае бацькоў, дзядоў, Бацькаўшчыны. Можна, таму, што ім не давялося яшчэ спазнаць такую жорсткую ісціну нашага свету: хто не жыве ў плыні Закону Вернасці — той з часам абавязкова апынаецца ў смярдзючым балоце хваробаў і здрады...

Нашчасце, сярод нашых суайчыннікаў шмат людзей, якія застаюцца вернымі памяці продкаў, іх высокім маральным ідэалам. З ліку такіх і пісьменнік Анатоль Статкевіч-Чабагану. Ён шмат працуе ў архівах, піша, выдае кнігі-радаводы з серыі “Я сын Ваш” — яны ёсць і ў інтэрнэце. Даследчык — сын партызанскага камандзіра з Расіі Васілія Чабаганова, які выйшаў з акружэння пад Жлобінам, а потым ваяваў з ворагам у Пухавіцкім раёне. А па маці Анатоль Васілевіч — нашчадак старажытнага шляхецкага беларускага роду Сацкевічаў-Статкевічаў.

9 Мая. Беларусы розных пакаленняў з Тальяці ўскладаюць кветкі да Вечнага агню

Ён перакананы: гісторыю Бацькаўшчыны карысна вывучаць праз гісторыю канкрэтных родаў. І сапраўды, людзі найлепш засвойваюць спрадвечныя ісціны, на жаль, праз асабісты боль, страты блізкіх. Штогод на Дзень Перамогі Анатоль Васілевіч з сынамі, унукамі ўскладае кветкі да помніка бацьку-ветэрану на Паўночных могілках у Мінску. І ўнікальныя тамы-радаводы, што ёсць ужо ў розных бібліятэках па ўсім свеце — добры помнік родным людзям.

Пра тое, што памяць пра Вялікую Перамогу цяпер становіцца жыц-

цёва важнай справай тысяч нашчадкаў ветэранаў, удзельнікаў і ахвяр вайны, нагадала майскімі днямі ў лісце ў рэдакцыю наша супляменніца, пісьменніца Марына Бонч-Асмалоўская. Яна, дарэчы, з роду вядомага рэвалюцыянера-народніка Анатоля Восіпавіча Бонч-Асмалоўскага, са шляхецкага роду герба “Бонча”. Ён жыў на Пухавіччыне, у Блоні, потым у Маскве. Плануем з часам расказаць пра яго нашчадкаў, якія жылі і цяпер жывуць у Расіі ды іншых краінах. Пакуль жа крыху стрымлівае задумы тое, што пісьменніца тры гады напружана пра-

цуе над вялікай кнігай пра свой разгалінаваны род, а цяпер і над кампакт-дыскамі: на іх будзе больш за 2000 фотаздымкаў. “Усіх са святам Вялікай Перамогі! — напісала спадарыня Марына і на адным з форумуў у інтэрнэце. — Гэтае свята аб’ядноўвае нацыю. Вечная ўдзячнасць, памяць і нашы слёзы ўсім загінулым!”

Замест паштоўкі Марына Бонч-Асмалоўская даслала нам два фотаздымкі помнікаў, што стаяць у Чалыбінску, і напісала, што гэта работы яе дзядзькі, скульптара Льва Галаўніцкага. Пэўна, ён беларус па родавых каранях?
→ **Стар. 2**

ВЕСТКІ

Роднасць — без межаў

Законапраект “Аб беларусах замежка” прыняты Палатам прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі ў другім чытанні

Прадстаўляючы дакумент парламентарыям, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па міжнародных справах Віктар Фесак патлумачыў: дакумент будзе садзейнічаць збліжэнню беларусаў, якія пражываюць у краіне, і тых, хто з-за розных абставінаў апынуўся за яе межамі.

Дакумент уведзёў дакладнае вызначэнне таго, якія групы людзей маюцца на ўвазе пад беларусамі замежка. Гэта найперш грамадзяне Беларусі, якія пастаянна пражываюць за межамі тэрыторыі краіны. Акрамя таго, да іх плануецца аднесці замежных грамадзян і асоб без грамадзянства, якія пастаянна пражываюць за мяжой, калі яны самі або іх продкі па прамой узыходнай лініі нарадзіліся або жылі ў Беларусі. “Таксама гэта замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства, якія пастаянна пражываюць па-за Беларуссю, але ідэнтыфікуюць сябе як беларусы. Маецца на ўвазе этнічная прыналежнасць да беларускага народу або мовы, культуры, гістарычныя сувязі, веданне і захаванне беларускіх традыцый і абрадаў”, — спаслаўся на тэкст законапраекта дэпутат.

За межамі Беларусі жыве каля 3,5 мільёна беларусаў, выхадцаў з Беларусі ды іх нашчадкаў. У месцах кампактнага пражывання частка суайчыннікаў аб’яднаная ў больш чым 200 арганізацый і грамадскіх суполак. Паводле інфармацыі апарату Утаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў, найбольш шматлікія дыяспары беларусаў цяпер у Расіі (840 тысяч чалавек), Украіне (275 тысяч), Латвіі (90 тысяч) і Польшчы (48 тысяч).

СУЛАДДЗЕ

Песні збліжаюць

Пабываўшы ў землякоў-беларусаў у Тальяці, мы адчулі: родныя песні не толькі грэюць душы, але і дапамагаюць аднадушчам пераадольваць вялікія адлегласці

Нашы сябры з Тальяці напісалі ў “Голас Радзімы”, як сустракалі наш гурт “Спадчына” ў сваім горадзе, як спявалі мы разам на канцэрце, прысвечаным Дню яднання народаў Беларусі і Расіі. Мне ж хочацца расказаць, як мы, беларусы-цюменны

з клана Піскуноў-Падкарытавых, успрынялі тую падзею.

Нагадаю, сустрэча адбылася дзякуючы кантактам бабруйчанак Людмілы Дзёмінай і Марыі Піскун, маёй мамы. Першая ўзначальвае суполку “Нёман” у Тальяці, мастацкі кіраўнік ансамбля беларускай песні “Купалінка”, у якой і сама спявае. Гасцюючы ў спадарыні Людмілы, мы даведаліся, што ў маладыя гады з’ехала яна на Поўнач, затым пусціла карані ў Тальяці, дзе шмат робіць для пашырэння ў рэгіёне белару-

скай культуры. А Марыя Піскун з мужам Мікалаем і намі, дзецьмі, паехала на ўзвядзенне Лангепаса, які будавалі беларусы, украінцы, татары. Дбаючы пра побыт, гадуючы дзяцей, нашы бацькі не забылі беларускія традыцыі і звычаі, любоў да роднага перадаецца нам, а цяпер і ўнукам. Мама цудоўна спявае, кіруе сямейным ансамблем “Спадчына”, створаным у Лангепасе, які набывае моц пасля нашага пераезду ў Цюмень. Бо падрастае творчая змена. У складзе гурта, нагадаю, прадстаўнікі

трох пакаленняў клану Піскуноў-Падкарытавых: бацькі, дзеці, унукі. Самі шыем касцюмы, шукаем рэпертуар, развучваем песні ды радуем творчасцю, а яшчэ і рукадзеллем людзей.

Сустрэчу ў Тальяці прыдумала спадарыня Людміла, яны з мамай вырашылі супольна выступіць на канцэрце, прысвечаным Дню яднання. Цэлы год вялася перапіска, ішлі рэпетыцыі. І вось “Спадчына” ў складзе шасці чалавек выправілася ў Тальяці. Ехалі цягніком

Спявае Вера Піскун

Ніжнявартаўск—Самара, у дарозе былі 36 гадзін, далёка: каля паўтары тысячы кіламетраў. → **Стар. 4**

НАШЧАДКІ

Закон
вернасці

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

На той жа старонцы форуму вельмі ўражваюць і кадры з нядаўнага шэсця ў Санкт-Пецярбурзе па Неўскім нашчадкаў Перамогі: тысячы людзей з фотаздымкамі сваіх родзічаў, удзельнікаў вайны. Гэта тья, хто падтрымаў праект “Бясмертны полк”. Мяркую, былі ў тым шматтысячным войстве і нашы землякі, суайчыннікі з Піцера. У хуткім часе мы раскажам і пра тое, як у Ленінградскай вобласці пошукавікі знайшлі невядомую раней брацкую магілу ў Колтушах. Там пахаваны і беларусы. Прычым пошукавік з Мінска Анатоля Міцяненка ўжо адшукаў сястру аднаго з іх, Мікалая Аляшквіча, якая жыве ў мястэчку Любча Навагрудскага раёна. Гэта Кунейка Вера Паўлаўна.

Я ж, уражаны маршам у Піцеры, пацікавіўся: а ці ёсць такія патрыятычны “рух вернасці” пераможцам, якія вызвалілі нашу зямлю і Еўропу ад нацыстаў, у Беларусі? Ёсць! “Бясмертны полк” упершыню ступіў на святую зямлю Брэсцкай крэпасці-героя, — такое паведамленне з’явілася на сайце “Віртуальны Брэст” ужо пасля абеду 9 Мая. — Упершыню

ў Беларусі адбылася акцыя “Бясмертны полк”. Г вельмі сімвалічна, што падзея адбылася менавіта ў Брэсцкай крэпасці, абаронцы якой прынялі на сябе смяротны ўдар нямецкай арміі ў чэрвені 41-га”. Далей паведамляецца: Брэсцкі гаркам Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі шмат зрабіў, каб падрыхтаваць шэсце. На заклік стаць пад сцяг “Бясмертнага палка” адгукнуліся больш за 300 нашчадкаў герояў. З транспарантамі, плакатамі, проста фотаздымкамі ўвайшлі ў цытадэль унукі і праўнукі загінулых салдат і матросаў, а таксама тых, хто вярнуўся дадому з перамогай. Арганізатары акцыі ўпэўнены, што яна стане традыцыйнай, будзе падхопленая ў іншых гарадах Беларусі. Варта дадаць: у такой упэўненасці ёсць глыбокія карані, бо беларусы ўмеюць быць і мірнымі (пра што сведчаць і словы з Дзяржаўнага гімна), і вернымі як у сяброўстве, так і ў пераёмнасці традыцый.

Пра тое, што і ўдалечыні ад Бацькаўшчыны нашы суайчыннікі застаюцца патрыётамі, можна меркаваць і па іншых майскіх допісах з замежжа ў рэдакцыю. Удзельнічалі ў святочных мерапрыемствах, ускладанні кветак да помнікаў

Маршы “Бясмертнага палка” — сімвал вернасці нашчадкаў традыцыям пераможцаў

воінскай славы нашы суайчыннікі з Новасібірска, Самары, іншых месцаў. “9 Мая выдаўся выдатны дзень: з раніцы ў нас ужо было сонейка, — напісала кіраўніца суполкі “Неман” з Тальяці Людміла Дзёміна. — Артысты гуртоў “Купалінка” ды “Зорачкі”, які маюць родныя, апраўданыя па-святочнаму, у беларускія строі ды паехалі ў Парк Перамогі. Народу было — мора! Здавалася, увесь горад Тальяці прыйшоў сюды. Спачатку быў мітынг, потым — ускладанне кветак да Вечнага агню. Мой сын, Сяргей Шылкін, купіў велізарную колькасць гваздыкоў, і мы сталі раздаваць іх удзельнікам вайны. А потым і самі паклалі кветкі да Веч-

нага агню. Машанька, мая ўнучка, і Віталік-унук таксама вельмі сур’ёзна паставіліся да гэтай місіі. Невестка Танечка, кубанская казачка, з нагоды свята апраўдана таксама прыгожы беларускі касцюм. Потым мы спявалі песні для ветэранаў і разам з імі. Гэта былі песні ваенных гадоў: “Лізавета”, “Цёмная ноч”, “Кацюша” ды іншыя. І колькі радасці было ў вачах ветэранаў!”

Дзед Людмілы, Салановіч Іван Андрэевіч, прапаў без вестак, як яна напісала, у 1944 годзе. Аднак на сайце “Мемарыял” удалося знайсці інфармацыю, што гэта ўсё ж быў 41-ы: тады і сапраўды людзі гінулі, прападалі без вестак тысячамі. Ба-

буля Людмілы Дзёмінай, Салановіч-Барсукова Кацярына Рыгораўна, была ў акупацыі, дапамагала партызанам. “Мама і яе сястра стаялі пад дулам нямецкага аўтамата, а былі ж яшчэ дзецьмі, — напісала Людміла Дзёміна. — Мама, Лідзія Іванаўна, з 34-га родам, яе сястра Раіса — з 38-га. Абедзвюх няма ўжо ў жывых, і распытаць падрабязнасці пра вайну — няма ў каго...”

А ў вас ёсць родныя, блізкія, якія памятаюць вайну? То паспейце запісаць, зберагчы іх успаміны. Тады будзе лягчэй нам засвойваць жыццё, якое нам дае Закон Вернасці ды выбудоўваць гарманічную будучыню. Для сябе і для нашчадкаў.

ПЛАНЕТА ЛЮДЗЕЙ

Сябар з-за акіяна

Себасцьян Асіс Андрэюк стаў Ганаровым консулам Рэспублікі Беларусь ва Усходняй Рэспубліцы Уругвай

Іван Ждановіч

Нашы чытачы, магчыма, памятаюць тэкст пра тое, як сваякоў у Беларусі наведваў гасць з Ляцінскай Амерыкі — артыкул называўся “Себасцьян, суродзіч з Уругвая” (“Голас Радзімы”, 23 жніўня 2012). Пазней Себасцьян даслаў нам і публікацыі з мясцовых газет, у якіх ён расказваў пра Беларусь і сустрэчы на зямлі Брэстчыны, адкуль родам яго дзед: Рыгор Андрэюк-Драпун. Яшчэ пры Польшчы трое братоў-вясцоўцаў засталі ў вёсцы Баршчэва, што за 40 кіламетраў ад Брэста, а Рыгор у 1929-м у пошуках заробкаў і лепшай долі выехаў ва Уругвай.

І вось ягоны ўнук — Ганаровы консул Рэспублікі Беларусь ва Усходняй Рэспубліцы Уругвай. Ён даслаў у рэдакцыю візітку з адрасам, тэлефонамі ў горадзе Кармэла — гэта, расказваў Себасцьян раней, непадалёк ад Монтэвідэа, сталіцы Уругвая, а яшчэ бліжэй да Буэнас-Айрэса, аргенцінскай сталіцы. Ёсць у інтэрнэце і тэкст пра сустрэчу з Ганаровым консулам Пасла Беларусі ў Аргенціне Віктара Козінцава. Ішла гаворка пра дынаміку, перспектывы развіцця двухбаковых адносін, у тым ліку гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва,

пра ўзаемадзеянне Пасольства Беларусі ў Аргенціне з МЗС, іншымі органамі цэнтральнага і мясцовага кіравання Уругвая. На сустрэчы Віктар Козінцаў і ўручыў Себасцьяну Асісу Андрэюку консульскі патэнт.

Наш суродзіч у лісце ў рэдакцыю напісаў, што Ганаровае консульства ў Уругваі працуе пад юрысдыкцыяй Пасольства Беларусі ў Аргенціне. Себасцьян мае падтрымку ад Пасла, персаналу пасольства. Новая пасада — вялікі гонар для яго і горадасць для яго родзічаў як ва Уругваі, так і ў Беларусі. Ганаровае консульства ў Уругваі дзейнічае з 2 студзеня.

2014 года. Себасцьян Асіс будзе садзейнічаць прасоўванню беларускай прадукцыі на ўругвайскі рынак: гандлю паміж краінамі амаль няма. Ён гатовы садзейнічаць эканамічнаму і навукова-культурнаму абмену. Яшчэ клопат: правесці перапіс этнічных беларусаў ды іх нашчадкаў ва Уругваі, паглыбляць узаемасувязі у галіне культуры ды іншых. Ганаровы консул падтрымае “ўстановы дыяспары” — гаворка пра клубы кшталту “Дніпро”, які ёсць у Аргенціне і Уругваі. У Монтэвідэа ж, патлумачыў Себасцьян, ёсць Культурны цэнтр імя Максіма Горкага, у якім супольна працуюць рускія, украінцы і беларусы. Інфармацыя пра тое пададзена ў інтэрнэце.

Ва Уругваі няма асобнага цэнтра беларускай культуры, а тья, што ёсць, створаны ў 50-х гадах пры падтрымцы Савецкага Саюза. Цяпер, лічыць суродзіч, “важна дапамагачь самаідэнтыфікацыі этнічных беларусаў, але і

не адасябляць іх ад славянскіх братоў”. “Беларусам сваё паходжанне трэба ведаць, сваю культуру, гісторыю і традыцыі”, — перакананы Себасцьян, які і сам вывучае беларускую мову, слухаючы кампакт-дыскі ў аўто за рулём, чытаючы тэксты ў інтэрнэце. Шкадуе, што моўнай практыкі не хапае... Ён перадаў артыстам хору “Дружба” з клуба ў Монтэвідэа тэксты і кампакт-дыскі з Дзяржаўным гімнам Беларусі, песняй “Купалінка”. “У цэнтры палітыкі падарыў “Энцыклапедыю беларускай кухні”, кнігі з нотамі і тэкстамі беларускіх песень, — паведамляе Ганаровы консул. — Перадаў сцягі Беларусі: вялікі ды меншы на стол”. Ён удзячны супрацоўніку апарата Унаўнаважанага Аляксандру Сасновічу, які зрабіў яму такія падарункі пад час паездкі ў Беларусь.

Себасцьян Асіс Андрэюк — прадпрымальнік, мае невялікую сетку магазінаў, зямлю, разводзіць жывёлу для продажу. “Праца будзе складанай, але мы прымаем выклік!” — піша ў канцы ліста. Дарэчы, тэксты ўругваец-беларус даслае нам па-беларуску, скарыстоўваючы машыну-перакладчык. У канцы ліста ёсць цікавая фраза: “абняцца на адлегласць”. Што ж, і мы з табой гатовы сябраваць, Себасцьян!

ВЕСТКІ

Будзем на сувязі

Перадачы тэлеканала “Беларусь 24” хутка стануць даступнымі практычна на ўсёй тэрыторыі Расіі

Міжнародны спадарожнік тэлеканал “Беларусь 24” пачаў вяртацца ў тэставым рэжыме са спадарожніка ABS-2, пераход на які забяспечыць сувязь і вяртанне на ўсёй тэрыторыі Расіі. Пра тое паведалі ў прэс-службе Белтэлерадыёкампаніі.

Раней, з 2007 года, для такіх мэтай выкарыстоўваўся спадарожнік Express AM22: праз яго наладжаны былі сувязь і вяртанне тэлеканала на тэрыторыі Расіі ад Калінінграда да Урала, краін СНД, Еўропы, Блізкага Усходу і Паўночнай Афрыкі. Новы спадарожнік істотна пераўзыходзіць палярдыянапаказныя параметраў. Гэта адзін з самых магутных касмічных апаратаў, дзюкуючы якому будзе ахопленая ўся тэрыторыя Расіі, палепшыцца якасць прыёму сігналаў і памехаабароненасць праграм.

“Пераход тэлеканала на спадарожнік ABS-2 значна пашырае геаграфію нашага вяртання, — адзначыла галоўны дырэктар галоўнай дырэкцыі тэлеканала Алена Ладуцька. — Раней нас прымалі толькі рэгіёны да Урала — цяпер уся Расія мае патэнцыйную магчымасць глядзець “Беларусь 24”. Мы актыўна працуем з расійскімі кабельнымі апэратарамі па заключэнні дагавораў на рэтрансляцыю канала.”

Тэлеканал “Беларусь 24” кругласутачна вяртаецца і з двух іншых спадарожнікаў. У зоне прыёму сігналаў канала знаходзіцца каля 100 краін, яго патэнцыйная аўдыторыя — 270 мільянаў тэлегледачоў.

Себасцьян Асіс Андрэюк (справа) і пасол Віктар Козінцаў

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Кнігазбор у Даўгаўпілсе

У Цэнтры беларускай культуры адкрылася народная бібліятэка

Святочную імпрэзу ў Даўгаўпілсе ўпрыгожылі песні гурта “Спадчына”

Для ЦБК і мясцовага Беларускага культурна-асветніцкага таварыства “Уздым” адкрыццё народнай беларускай бібліятэкі — выдатная падзея. Бо збіралі мы яе многа гадоў усёй грамадою. Кнігі прыносілі самі, іх прывозілі госці, дарылі пісьменнікі. Як набралася некалькі соцен тамоў, пачалі афармляць усё як належыць, на прафесійным узроўні. У тым Беларускаму дому вялікую дапамогу аказалі спецыялісты Латгальскай цэнтральнай бібліятэкі. Сістэматызацыю, афармленне кнігазбору з энтузіязмам выканалі

Тэрэза Паўлава, сябар суполкі “Уздым” і прафесійны бібліятэкар. Пра тое ў вітальным слове казала кіраўнік ЦБК Жанна Раманоўская.

Тэрэза Паўлава расказала пра сам кнігазбор. У ім звыш 500 кніг, пераважна на беларускай мове, у тым ліку выданні класікаў літаратуры і розныя даведнікі. Алфавітны парадак, каталог — усё як мае быць. Ёсць палічкі мастацкай і дзіцячай літаратуры, выданняў па гісторыі, географіі, а таксама падручнікі і даведнікі. Цалкам магчыма, што з часам наш кнігазбор можа быць падключаны да электрон-

нага каталога Латгальскай цэнтральнай бібліятэкі.

У Беларускага дома шмат сяброў, і гэта вялікае шчасце і добрая падтрымка. Павіншаваць беларусаў з важнай падзеяй прыйшлі кіраўнік справамі гарадской думы Вольга Эссэ, консул Генконсульства Беларусі ў Даўгаўпілсе Юры Давыдоўскі, спецыялісты аддзела культуры Інара Барышнікава і Віта Вілеўка, супрацоўнікі Латгальскай цэнтральнай бібліятэкі Дзьдзіра Ступане і Зянона Ціхамірава. І кожны прынёс кнігі ў падарунак. Наша бібліятэка

пакуль невялікая, але ўжо служыць для беларускай супольнасці своеасаблівай скарбонкай ідэй, да якой запрошаны кожны, і там можна знайсці шмат чаго для творчасці, розуму і сэрца, самаадукацыі. Беларускі дом супольна з муніцыпальным Цэнтрам беларускай культуры, суполкай “Уздым” праводзіць канцэрты, святы, выставы, сустрэчы з пісьменнікамі. Пра важную ролю друкаванага слова казаў старшыня праўлення суполкі “Уздым” Валеры Амбросоў.

У Беларускам доме шмат гадоў дзейнічае беларуская нядзельная школа “Вясёлка”, і бібліятэка пры ёй вельмі патрэбная. Настаўніца, сустаршыня праўлення суполкі “Уздым” Вольга Паўловіч таксама падаравала бібліятэцы кнігі і нагадала, што да вайны ў Даўгаўпілсе дзейнічалі дзве беларускія бібліятэкі.

Старэйшы сябар “Уздыма” Яўгенія Гуляева казала, што падзею даўно чакалі беларусы, бібліятэку варта развіваць, папаўняючы фонды, знаёміць чытачоў з класікамі беларускай літаратуры. Сябар Саюза пісьменнікаў Беларусі Станіслаў Валодзька прачытаў свой верш на беларускай мове. Паэт Яўген Голубеў падарваў Беларускаму дому кніжкі на беларускай мове. Святочную падзею ўпрыгожылі песні калектыва “Спадчына”, спявала, таксама па-беларуску, і Любоў Кавалёва.

Жанна Раманоўская, кіраўнік Цэнтра беларускай культуры **Вольга Паўловіч**, сустаршыня праўлення суполкі “Уздым”

ТВОРЧАСЦЬ

Яраслава з тэатра “Вясёлка”

Добра вядомы ў Новасібірску калектыв ствараўся як Тэатр беларускай народнай песні

Цяпер Тэатр народнай песні “Вясёлка” выступае на розных канцэртных пляцоўках Новасібірска. А пачыналі ствараць яму славу зусім юныя артысты 11 гадоў таму: тады прайшлі іх першыя выступы. “Вясёлка” дзейнічае пры Цэнтры дзіцячай творчасці “Садружнасць”, а тым “першапраходцам” цяпер па 17-18 гадоў. Ім прыходзіць на

Спявачка Яраслава Огнева

змену юныя артысты: іх у калектыве паўсотні, ва ўзросце ад 6 да 18 гадоў. У спевакоў шырокі рэпертуар: рускія, украінскія, беларускія народныя песні. Пераважна, дарэчы, беларускія — бо калектыв ствараўся як Тэатр беларускай народнай песні. І назва яго, прыдуманая канцэртмайстрам Наталляй Кашчэвай, застаецца беларуская: “Вясёлка”.

У складзе Тэатра цяпер ёсць рознаўзроставы ансамблі, і ў кожнага з іх вялікі песенны рэпертуар. Бывае, выступае і ўвесь калектыв, з цэлым песенна-танцавальнымі кампазіцыямі. Ёсць, вядома ж, і сольныя выступы хлопчыкаў і дзяўчынак. У нас 20 салістаў з салідным сцэнічным досведам, якія ўжо станавіліся лаўрэатамі шматлікіх конкурсаў — ад гарадскіх да міжнародных. Многія спявакі выступаюць нават з сольнымі канцэртамі, і сёлета ўжо было тры сольныя канцэрты нашых выхаванцаў.

Нядаўна ў Палацы культуры імя М. Горкага з сольнай праграмай выступіла Яраслава Огнева, выпускніца калектыву. Ад часу заснавання “Вясёлкі” Яраслава творча расла ў калектыве, выканала шмат сольных твораў, спявала ў дуэтах і трыо. Яна, можна сказаць, прафесіянал, вядучая спявачка ў старэйшым калектыве-ансамблі “Вясёлкі”. Наша Яраслава — лаўрэат васьмі міжнародных конкурсаў, яе імя занесена ў кнігу “Залаты фонд Новасібірска”. Наперадзе ў спявачкі выпускныя экзамены, паступленне ў ВУНУ. Адпраўляючы выхаванку ў вялікае жыццё, мы, новасібірцы-“вясёлкаўцы”, што атрымліваем творчую падпітку і натхненне ад беларускай песеннай культуры, хочам пажадаць Яраславе: няхай новы этап яе жыццявага шляху будзе такім жа светлым і радасным, як і яе песенная творчасць.

Людміла Кашчэва, кіраўнік Тэатра народнай песні “Вясёлка”

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

Слова душы паядноўвае

На кніжнай выставе ў горадзе Ізяславе чыталі вершы Еўдакіі Лось: па-беларуску і па-ўкраінску

У ранейшым артыкуле пра адкрыццё выставы СМІ ды кніг беларускіх пісьменнікаў у нашым горадзе Ізяславе, што ў Хмяльніцкай вобласці, я заўважыў: на выставе ёсць 50 кніжак толькі праязікаў і паэтаў. Ужо дадаліся новыя — кніжкі паэтак Яўгеніі Янішчыц, Таісы Бондар (з Таісаю Бондар-Цыманчык мы вучыліся ў адным класе Рудзенскай сярэдняй школы Пухавіцкага раёна, сябравалі...), Дануты Бічэль-Загнетавай, Святланы Каробкінай, Людмілы Рублеўскай, Наталлі Арсенневай, Еўдакіі Лось... Цікавыя іх творы не толькі для беларусаў. Вось і загадчыца юнацкага аддзела Ізяслаўскай раённай бібліятэкі Таццяна Лісавік, прачытаўшы зборнік вершаў Еўдакіі Лось “Черемховий поїзд”, выдадзены на ўкраінскай мове, высо-

ка ацаніла паэтычны дар паэтак. Дарэчы, спадарыню Еўдакію я ведаў асабіста: яна заходзіла ў мінскую кнігарню “Цэнтральная”, у аддзел беларускай літаратуры, дзе я праходзіў практыку пад час навучання ў Мінскім кааператыўным тэхнікуме. Зборнік яе вершаў “Лірыка ліпеня” з аўтографам таксама ёсць на выставе, а спадарыня Таццяна, якая ўмее чытаць і па-беларуску, уголас чытала вершы Еўдакіі Лось па зборніку “Черемховий поїзд”.

Не ведаю: ці то спадарыня Таццяна сама зацікавілася паэзіяй Еўдакіі Лось, ці то пад уражаннем ранішніка “Жаночая паэзія Беларусі: Еўдакія Лось”, які наша суполка беларускай культуры “Зорка Венера” ладзіла да 85-годдзя ад дня народзінаў Еўдакіі Лось. На яго мы запрасілі аматара паэзіі з мясцовай Пятай гімназіі, што побач з бібліятэкай, іншых чытачоў. На пачатку імпрэзы Таццяна Лісавік сказала, што гэта адно з мерапрыемстваў раённай бібліятэкі ў Год бела-

Пятрусь Капчык з гімназіткамі-ўдзельніцамі вечарыны

рускай культуры ва Украіне. Я ж расказаў пра жыццёвы і творчы шлях паэтак з Ушаччыны, наша асабістае з ёй знаёмства, зборнік вершаў з аўтографам. На заканчэнне хацеў прачытаць радкі Еўдакіі Лось пра родны край: “Мій рідний край — це життєвий колос, розливи трав, жасмину цвіт, в лісах — співучий пилки голос, коліс важких глибокий слід...” Ды ўсё ж закончыў выступ яе радкамі па-беларуску: “Не чакайце, што буду хваліцца перад іншымі мовай маёй.

Хіба хваліцца з лесу крыніца, што грымотней яна за прыбой? Той, хто любіць папраўдзе, ён ціха слова роднае ў сэрцы спяліць, беражэ ад пагарднага ліха: калі слову, то й сэрцу бальшчэ...”

Дзяўчаты-гімназісткі чыталі вершы Еўдакіі Лось па-ўкраінску ў перакладзе таленавітай украінскай паэтки Тамары Каламіец. Былі гэта “Соловейко”, “Любите, хлопці...”, “О Білорусь, моя ти доле...”. Ранішнік скончыўся, гімназісты пайшлі на ўрок, а мы яшчэ доўга гаварылі пра

жаночую паэзію Беларусі, гартаючы старонкі кніжак. Чарговым мерапрыемствам Года беларускай культуры ў Ізяслаўскай бібліятэцы будзе конкурс чытальнікаў беларускай паэзіі на 5 мовах: беларускай, украінскай, польскай, рускай і англійскай. Творы выбіраюць самі ўдзельнікі, а гэта вучні ліцэя №2, гімназіі №5, сярэдняй школы №1, сельскагаспадарчага каледжа, сябры суполкі “Зорка Венера”.

Пятрусь Капчык, кіраўнік суполкі “Зорка Венера”, г. Ізяслава

БЛІЗКІЯ ЛЮДЗІ

Да сустрэчы, дарагія землякі!

На юбілей хору “Родніца” ў Мінск завітаў гурт суайчыннікаў з Рыгі “Вытокі”

Нядаўна наш народны хор народнай песні выкладчыкаў і супрацоўнікаў Беларускага дзяржуніверсітэта “Родніца” адзначыў 35-гадовы юбілей. Хор — адметны, выступаў на шматлікіх конкурсах і фэстах, сцэнічных пляцоўках. Песні ў выкананні “Родніцы” гучалі і ў замежжы: Польшча, Нарвегія, Італія, Балгарыя, Латвія, Малдова, Турцыя. Ведаюць артыстаў з Мінска ва Украіне і Расіі.

Так у “Родніцы” і з’явілася многа сяброў у розных краінах, яны прыязджалі ў Мінск з Нарвегіі, Малдовы. А сёлета павіншаваць раднічанцаў з юбілеем завітаў гурт беларускай песні “Вытокі” з Рыгі. Стварыў самабытны калектыў самадзейны кампазітар, шчыры беларус Станіслаў Клімаў. Паэтка, душа гурта Людміла Яновіч, якая многа гадоў выкладае матэматыку на латышскай мове, расказала: сумавалі беларусы, адарвання ад роднай зямлі, па сваёй песні, па матчыным слове. Так і з’явіліся “Вытокі”. Назва сімвалічная: для большасці ўдзельнікаў пачаткам зямных дарог была Беларусь. Цёплым пачуццям да Бацькаўшчыны захавалі ў сэрцах Аляксандр Карповіч, Людміла Яновіч, Таісія Хмялеўская, Ларыса Цялічына. Між тым у ансамбль

Артысты гурта “Вытокі” з Рыгі вступілі ў Мінску

прыходзяць не толькі беларусы. Латышка Дагмара Сусэкле “прыцягнулася” да Рышарда Райніса, у якога таксама латышскія карані, спявае ў гурце і ўкраінка Людміла Кхамака. Іх прыцягнула мажлівасць бліжэй пазнаёміцца з багатым песенным мастацтвам беларусаў. І не дзіва, што пад час выступлення на сцэне Інстытута журналістыкі БДУ, дзе праходзіў святочны канцэрт, гучалі народныя беларускія і латышскія песні, цёпла ўспрынятыя глядачамі.

Яшчэ ў нас быў сумесны канцэрт у Рэспубліканскім шпіталі ветэранаў Вялікай Айчыннай вай-

ны. Трэба было бачыць прасветлення твары пацыентаў шпітала, калі на сцэну выходзілі людзі, якія праз многа гадоў жыцця за межамі Бацькаўшчыны захавалі любоў да роднай зямлі, народнай песні, роднага слова. “Вытокі” спявалі тое, што на слыху, бадай, ва ўсіх беларусаў, сярод іх песня “А ў полі крыніца”, гарэзлівая “Ажаніўся стары дзед”. Дзякуй вам, дарагія сябры-суайчыннікі, і нізкі паклон за Вернасць!

Па словах нашых рыжскіх сяброў, Мінск прыемна здзівіў іх: дзгледжаны, па-ясноваму прыгожы.

Спадалася гасцям экскурсія па старым горадзе. Пад час сяброўскай вечарыны мы абменьваліся ўражаннямі, гаварылі пра жыццё беларусаў у Латвіі. Успаміналі пра Яна Райніса: яго любоў да Беларусі, сяброўства з Янкам Купалам. Вядома ж, спявалі беларускія народныя песні, а таксама латышскую “Вей, вей, вецярок”. Хутка праяцелі дні сустрэчы. Пры развітванні дамовіліся: у наступны раз убачымся ў Рызе. Так што — да сустрэчы, дарагія землякі! Шчасця вам і долі!

Людміла Хрышчановіч, выкладчыца Беларускага дзяржуніверсітэта

КРЭАТЫЎ

Опера... на лядовай пляцоўцы

Іван Іванаў

Чэмпіят свету па хакеі натхняе на крэатыўныя праекты музейшчыкаў, спевакоў і музыкантаў

Беларусь жыве хакеем. Усё больш зладжана хварэюць за сваіх балельшчыкі на трыбунах “Мінск-Арэны” ды “Чыжоўка-Арэны”, дзе праходзяць хакейныя баталіі.

Гледачоў у ноч з 17 на 18 мая на крытым катку хакейнага клуба “Юнацтва-Мінск” чакала цэлая незабыўная “сюррэалістычная ноч на лёдзе”, у ліку арганізатараў яе Мемарыяльны музей-майстэрня З. Азгура, спевакі капэлы “Санорус”.

На прэм’еры хакейнай оперы-буф “0:1” кампазітаркі Вольгі Падгайскай на лёдзе былі не хакеісты, а сімфанічны аркестр, хор, оперныя спевакі. На трыбунах хварэлі за кампазітара і скрыпача па імені Дэбют. Стаць хакеістам ці музыкам? Хлопцу даводзіцца выйсці на лёд, нават забіць шайбу... у сне. Але ж коўзанне спевакоў па лёдзе на каньках было рэальным! Партыі братоў-хакеістаў выконвалі бас Вадзім Сялочнік, барытон Андрэй Якушаў, тэнар Сяргей Доўгушаў (ён жа Дэбют), а Музаі-Уверцюрай была меца-сапрапа Екацярына Зуева.

СУЛАДДЗЕ

Песні збліжаюць

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Спявалі ў вагоне, бо хваліліся, што раптам словы забудзем. Стараліся не турбаваць суседзяў, таму “ганялі” рэпертуар амаль шэптам. Зручна было займаць чатыры “штабныя” плацкартныя месцы ў адным адсеку і два ў суседнім. І ўсё непакоіла думка: ці сустрэнуць нас? Збіраючыся ў дарогу, у мітусні забыліся зрабіць “кантрольны званок” праз інтэрнэт, што едем, і нават нумар тэлефона Людмілы Іванаўны не ўзялі. Калі мой муж нас уцягнуў загрузаў, спытаў: «А вас там хоць чакаюць? Можна, усё адмянілі — а вы едзеце кудысьці». Мы з мамай пераглынуліся. Ні нумара, ні адраса... Ну з Самары ў Тальяці дабяромся — а далей? Нехта б разгубіўся, а мы чамусьці расмяяліся. Адно слова: авантурысты!!!

Дзякуй Богу, сустрэлі нас на вакзале. Сябры напісалі, як радасна махалі мы ім рукамі, калі цягнулі яшчэ рухаўся. Бо вялікі груз з плячэй... Ну і ад радасці, вядома: свае ж людзі! Абдымалі, як родных, са слязамі на вачах і ўсмешкамі. Сын Людмілы, Сяргей Шылкін, і яго сябар на машынах прывезлі нас у Тальяці. Адчувалася па ўсім, як нам рады: нават Марыіцы прадбачліва ўсталявалі дзіцячае аўтакрэсла.

Прыбылі мы пасля адзінаццаці ночы, таму “тэледымкі давалася адмяніць”, як сказала спадарыня Людміла, хоць і такое было ў планах. А прымалі нас у яе кватэры так, што згадалася песня з нашага рэпертуару: “Палюбіць Беларусь нашу

проста/ За гасцінных і шчодрых людзей./ Боль душы адчуваюць тут востра/ І прыветна страчаюць гасцей”. Нас чакалі душ, смачная вячэра, гасцінныя гаспадары і нават ласкавая кошачка, якая гуліва скакала па чамаданах гасцей. Павячэраўшы, нагаварыцца не маглі да 4-х раніцы. Паспалі, толькі каб быць “у форме” на канцэрце. Уранні прасавалі касцюмы — яны ў нас са льну, прычым і новыя, шылі “для Тальяці”. У Палацы культуры нас сустракалі беларускі з “Купалінкі”, нам выдзелілі лепшую грымёрку. Праз гадзіну рэпетыцый усе перазнаёміліся. Нашу Марыіку, самую юную артыстку, акружылі ўвагай і клопатам, падарылі ёй бранзалетку, шкатулку ў выглядзе велікоднага яйка. Калі прыйшлі артысты дзіцячага гурта “Зорачкі”, нашым Ангеліне з Верай і Марыі сталі яшчэ цікавей. Малодшыя разглядалі касцюмы, фатаграфаваліся, абменьваліся адрасамі для кантактаў.

Канцэрт прайшоў на адным дыханні. За кулісамі ўсе адзін аднаго падтрымлівалі, падхвалявалі. Дзве тэлекампаніі ў “Спадчыны” бралі інтэрв’ю. У холе палаца ладзілася выстава дэкаратыўна-прыкладных вырабаў, праходзіў конкурс дзіцячых малюнкаў. У фінале канцэрта дзяцей парадавалі мяккія цацкі, дарослым удзельнікам падарылі шыкоўныя ружы. Фінальную песню “Мой дом — Бялая Русь” спявалі ўсе ўдзельнікі канцэрта, мы яе развучылі дома самі, усё атрымалася выдатна. Слёзы радасці і

Для сяброўства беларусаў з Тальяці і Цюмені адлегласць — не перашкода

гонару цяклі па шчоках, калі спявалі. Было высокае такое пачуццё: быццам мы не ў Тальяці, а на Бацькаўшчыне спяваем. І вочы ўдзячных гледачоў блішчалі, іх усмешкі давалі столькі станоўчых эмоцый! Было бачна: не дарма мы прыехалі, канцэрт атрымаўся на славу.

Увогуле ж досвед “суперхатняга гатэлю” Людмілы Дзёмінай вельмі прыйшоўся нам даспадобы. Бо спонсараў не было — ехалі за свой кошт, выдаткаў на жыллё не пацягнулі б... Можна лічыць і нас, і Дзёміну, і яе сына Сяргея з нявесткай дзівакамі, ды мы — вось такія: альтруісты, авантурысты, вандроўныя артысты. Ведаем, і сябры з Тальяці не шкадуюць ні сіл, ні часу, ні грошай, каб ладзіць выступленні, творчыя сустрэчы, неслі радасць людзям, пашыраць беларускую культуру. Мы ж га-

товыя на вандроўкі, пераносіць нязручнасці бытавыя, каб абуджаць песнямі беларускімі ў сэрцах людзей памяць пра Бацькаўшчыну, пра свае карані.

Згадваючы нашы “тальяцінскія гастролі”, шкадуем трохі, што было мала часу пагутарыць са спадарыняй Людмілай і яе сяброўкамі-беларускамі. Гаварылі з яе сынам, нявесткай, унукамі. Шылкіны рыхтавалі нам і экскурсійную праграму, але часу не хапіла, ехаць прыйдзецца ў Тальяці яшчэ раз, каб пазнаёміцца з горадам. А нас ужо, дарэчы, запрасілі на юбілей “Нёмана” на наступны год. А можа сябры з візітам у адказ прыедуць і ў Цюмень.

Калі ад’язджалі ўранні з горада, яшчэ адзін сюрпрыз чакаў на аўтавакзале. Адзін з гледачоў, які быў на канцэрце, спецыяльна прыбег да аўтобуса і прынес

два кампакт-дыскі: з відэакамеры запісаў увесь канцэрт. Дзякуй табе, добры чалавек!

І ў заключэнне. Калі мы самі не будзем рабіць сабе святы — то хто ж іх зробіць? Дзень 2 красавіка стаў пунктам адліку творчага сяброўства “Нёмана”, “Купалінкі” і “Спадчыны”. Дзве бабруйчанкі, іх родныя і сябры ўпершыню спявалі разам. Ні адлегласць, ні “адсутнасць фінансавання”, на што часам скардзяцца ў некаторых беларускіх суполках, ні расстанне з Радзімай не перашкаджаюць нам спяваць па-беларуску. Святочны дзень паяднаў Тальяці і Цюмень, творчых сяспер Людмілу і Марыю. І хто ведае: магчыма, “Купалінка” і “Спадчына” яшчэ сустрэнуцца на роднай нам Бабруйскай зямлі ды супольна ўславіць песняй яе веліч і прыгажосць.

Надзея Падкар’ява, артыстка гурта “Спадчына”. г. Цюмень